

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/historia-z-ipn/224550,Agnieszka-Chrzanowska-Pietrzak-Halina-Waszcuk-Bazylewska.html>

27.02.2026, 14:05

Agnieszka Chrzanowska-Pietrzak: Halina Waszcuk-Bazylewska

Żołnierz Armii Krajowej, Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj i 2. Korpusu Polskiego. Członek sieci wywiadowczych „Pralnia II” i „Liceum”. Odznaczona m.in. Krzyżem Walecznych, Krzyżem Armii Krajowej, Krzyżem Kawalerskim Odrodzenia Polski, Brązowym i Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami.

[Konspiracja](#) [Okupacja niemiecka](#) [Podziemie antykomunistyczne](#) [Represje](#)

18.06

Zdjęcie sygnalityczne Haliny Waszcuk, wykonane w Ministerstwie Bezpieczeństwa Publicznego w Warszawie w 1946 r. (fot. z zasobu IPN)

Halina Waszcuk-Bazylewska urodziła się 18 czerwca 1923 r. w Łunińcu na Polesiu jako jedno z czworga dzieci Edwarda, członka POW z chlubną kartą udziału w wojnie polsko-bolszewickiej, który w Łunińcu był kolejarzem, i Wiktorii. Miała siostrę bliźniaczkę Wacławę oraz brata Jerzego i siostrę Teresę. W rodzinnej miejscowości ukończyła szkołę podstawową i gimnazjum, działała w harcerstwie.

Wojenna tułaczka

Po wybuchu II wojny światowej, 28 września 1939 r., ojciec Haliny został aresztowany przez NKWD i wysłany na wschód. Z Armią gen. Władysława Andersa przeszedł szlak bojowy przez Iran, Egipt, Włochy i Wielką Brytanię.

Wiktoria wraz z dziećmi Sowietami wyrzucili z miejsca zamieszkania. Schronienia w tym czasie udzielił im m.in. ks. Mieczysław Bohatkiewicz, w 1942 r. aresztowany i zamordowany przez Niemców (od 1999 r. błogosławiony męczennik Kościoła katolickiego).

Kiedy realną groźbą stało się aresztowanie i deportacja, postanowili przedostać się na teren Generalnego Gubernatorstwa, do rodzinnego Międzyrzecza Podlaskiego, gdzie dotarli w kwietniu 1940 r. Tam cała rodzina rozpoczęła działalność konspiracyjną w Rejonie V A Okręgu Lublin Armii Krajowej.

Halina pełniła rolę kurierki i łączniczki. W ich mieszkaniu w Międzyrzeczu mieściła się skrzynka kontaktowa. Od 1941 r. mieszkała w Warszawie, gdzie ukończyła Szkołę Pielęgniarstwa PCK i pracowała w Szpitalu Czerwonego Krzyża. Od 1943 r. w stolicy i w Międzyrzeczu prowadziła szkolenia sanitariuszek.

Praca dla polskiego wywiadu

W sierpniu 1944 r. weszła w skład sieci wywiadowczej Oddziału II KG AK, dowodzonej przez kpt. Henryka Żuka. Żuk w lipcu dostał rozkaz przedostania się wraz z wydzieloną grupą krypt. „Ekipa Wschód” na tyły frontu, celem nawiązania łączności z pozostawionymi na tym terenie pracownikami wywiadu i dalszego prowadzenia pracy. Po odcięciu „Ekipy” od ośrodka dowódczego, po wybuchu Powstania Warszawskiego i zatrzymaniu frontu na Wiśle, podjął decyzję o kontynuowaniu pracy w nowych warunkach okupacji sowieckiej, nadając sieci krypt. „Pralnia II”. Jego zastępczynią była por. Barbara Sadowska. Halina Waszczuk włączona została do komórki łączności wewnętrznej krypt. „Teatr”. Jeździła na trasie Międzyrzec Podlaski-Siedlce-Koroszczyń.

W lutym 1945 r. wróciła do Warszawy. Kontynuowała pracę w ramach „Pralni II”, która weszła w skład Delegatury Sił Zbrojnych na Kraj. Prace w komórce łączności kontynuowały również matka Wiktorii i siostra Wacława. Brat Jerzy działał w komórce motorowej „Pralni II”, która jednocześnie pełniła funkcję obstawy delegata sił zbrojnych płk. Jana Rzepeckiego. W wyniku zmian organizacyjnych sieć wywiadu wschodniego pod nowym krypt. „Port” została w październiku podporządkowana bezpośrednio sztabowi 2. Korpusu Polskiego we Włoszech, a po aresztowaniu kpt. Henryka Żuka, funkcjonowała jako ekspozytura wywiadowcza „Liceum” pod dowództwem kpt. Barbary Sadowskiej „Roberta”.

[Czytaj artykuł Agnieszki Chrzanowskiej-Pietrzak *Halina Waszczuk-Bazylewska* na portalu *przystanekhistoria.pl*](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

Konspiracja, Okupacja niemiecka, Podziemie antykomunistyczne, Represje

Artykuł